

habet: Manentibus siquidem his, quæ Patrum constituta singulis Ecclesiis concesserunt, decernimus, ut circa ea, quæ tam in Gallia, quam in Hispaniæ Provinciis de causa religionis emerferint, solertia tuæ fraternitatis invigilet: & si ratio poposcit præsentiam Sacerdotum, servata consuetudine, unusquisque tuæ dilectionis communitus auctoritate conveniat. & infra: Et si tam Ecclesiæ Aquensis Antistes, vel alius quilibet, Metropolitano Pontifici juxta Canonum definitionem vocatus obtemperare noluerit: noverit subdendum se, quod non optamus, Ecclesiastica disciplina. Et in hac parte magnopere te volumus esse sollicitum, ut si quis de Gallicana, vel Hispana regionibus, Ecclesiastici ordinis atque officii, ad nos venire compulsus fuerit, cum fraternitatis tuæ notitia iter peregrinationis arripiat: ut nec honor ejus per ignorantiam aliquam contumeliam patiatur, & ambiguitate depulsa à nobis animo securo in communionis gratiam possit admitti. Nec tamen hæc obstitit Arelatenfis Episcopi autoritas, quominus Episcopi Provinciæ Narbonensis ad Concilia Hispaniæ vocarentur per Apostolicæ Sedis Vicarios. Imo hinc factum est, ut Concilio Toletano III. Nigetius Narbonensis, Sedatus Beterrensis, Benenatus Elnensis, & Nibridius Agathensis inter Hispanos Episcopos subscripserint.

Dictis Metropolibus Provinciisque Toletanum Episcopum Primatis nomine & auctoritate ab initio præfuisse quidam scripserunt, sed qua ratione ducti certè non intelligo. Etenim prima Sedes dioceseon nunquam nisi in prima earum civitate posita est: at Toletum ab initio non fuit primaria civitas Hispaniæ, ut modo ex Livio ⁴ diximus. Præterea si Toletanus Episcopus Primas ab initio totius fuisset Hispaniæ, huic potius quam Hispalensi & Tarraconensi vices suas proculdubio dedissent summi Pontifices, præfuisseque cunctis ejus majoribus Conciliis; cum inter Primatum jura istud certum sit, quod illa convocarent, illisque præessent, & primi subscriberent. At quis nescit Hispalenses & Tarraconenses Episcopos, nunquam autem Toletanos, primis sex sæculis Vicariam Sedis Apostolicæ dignitatem per Hispanias obtinuisse, necnon Melantium Toletanum Episcopum decimo tertio tantum loco subscripsisse Concilio Eliberitano: Euphemiumque ejusdem urbis Pontificem tertio Concilio Toletano, licet præsentem, non præfuisse, sed beatum Leandrum Hispalensem Metropolitanum & sanctæ Sedis Vicarium, vel secundum alios, Mausonam Metropolitanum Emeritensem? Toletanum quibusdam Provincialibus Conciliis præfuisse non ignoramus: sed cum alii Metropolitanis aliis etiam Provincialibus præfuerint, nec tamen Primates totius Hispaniæ habiti sint, nec illum pro Primatu agnoscendum esse quasi certum videtur. Adde quod, nequidem juxta probabiliorem sententiam, totius Carthaginensis Provinciæ pacificus Metropolitanus fuit, nisi sub Gundemaro rege, sed Carpetaniæ solius, quæ partem urbium Carthaginensis tantum complectebatur, ut ex subscriptione Euphemii Toletani Episcopi modo diximus, qui se Carpetaniæ Provinciæ tantum Metropolitanam nominavit in Concilio Toletano III. Licet enim Gundemarus pluresque cum illo Episcopi, qui adfuerunt ejusdem civitatis conventui anno sexcentesimo decimo celebrato adversus Episcopos quosdam Carthaginensis Provinciæ, qui à pluribus sæculis subjecti Metropolitanis Carthaginensibus obedientiam præstare Toletano recusabant, asserant Toletum à multis annis jam totius Carthaginensis Metropolitanam fuisse antiquorum Patrum Synodi sententia. Attamen cum Hector Carthaginensis Episcopus Metropolitanus cum nomine subscripserit, ut diximus, Concilio Tarraconensi anno quingentesimo decimo sexto: Euphemiusque Concilio Toletano subscribens se Carpetaniæ Provinciæ tantum Metropolitanam nominet: necnon Carthaginensem & Carpetaniam Provincias unam fuisse dicant, quæ tamen apud Geographos plane diversæ sunt ex Strabone ^{b: b} Strabouib: Carthagoque longè tunc civitas nobilior esset Toletum, mihi dubia videntur ^{Præ} Decreti verba. Toletum ab eo tempore quo sedes Gothorum Regum fuit, ^{urbs}

XIII.

QUANDO TOLETUM SEDES PRIMATIS FUERIT.

⁴ Livius Decad. 4 lib. 5.^{b: b} Strabouib: ^{Præ}